

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentu 10 lei pe an

Gospodărie Chioară

Sub titlu «Gospodărie Chioară», am scris vre-o 4 lungi articole, în care desveliam cu date și fapte precise multe din ineptiile și matrapazlicurile ce se petrec la comuna noastră Constanța; și nimeni nu ne-a dat nici o atențiune.—Poate d-l Ministru respectiv, căruia ne-am adresat, în lipsă de prefect, nu știe nimic de insistențele noastre?! E posibil; fiindcă noi, de când ni s'a respuns în mod oficial, sub regimul trecut, că ministerele n'aun fonduri pentru abonamente la gazete, am declarat de pe atunci că nu mai putem servi ziarul nostru de cât cel mult biuroului de presă, pe care îl știm că funcționează în ministerul de interne, și dar nu e vina noastră că sferile centrale n'aun cunoștință de cele ce unicul ziar cisdunărean poate scrie în mititelele sale colone.

Indiferent de îndoiala ce avem, că domnul ministru de interne ar fi putut rămâne în necunoștință de cele ce am scris:

despre cauzele cari au dat naștere la cele cincideci de mii de lei mandate neplătite pe anul trecut și constatate la 30 Septembrie;

despre umflarea veniturilor bugetare, cu cel puțin 100000 lei, pe când se reduceau taxele asupra jugăritului, fânului etc. estimate la 70000 lei, fără a reduce nimic din cheltueli, ceea ce va da la finele anului curent un deficit de 300000 lei;

despre balamucul împărțirii în 16 rate trimestriale viitoare a su-

mei de 274,000 lei, ratele anului trecut și cel curent, și vânzării locurilor comunale, numai fiindcă doi domni consilieri au aci de plată vre-o 40,000 lei;

despre cei 30,000 lei cheltuiți de hatîrul unui domn ajutor de primar pe o stradă extrem laterală și absolut necirculabilă;

despre cele 20,000 lei, cumpăratură de dale de bazalt în Aprilie pe datorie, plătabilă în Septembrie, pentru un material care astăzi numai este de cât jumătate, deși nu s'a întrebuițat dintrînsul nimic;

despre infamia comisă în chestia aducerei apei;

despre iluminatul electric ce funcționează și astăzi, de și nu mai ard de cât 2 lampe în piață, casa primarului, și cel mult alte 2—3 case și prăvălii;

în fine despre multe alte păcătoșii săvârșite la comună;

Să punem astăzi sub ochii tuturor d-lor miniștri—vom face de astăzi dată acest sacrificiu de cheltueli—**câte-va fapte de administrație strict internă**, rugând cu toată stăruința pe d-nii miniștri să binevoiască a ceti întregi **deciziunile** ce reproducem după **Monitorul Oficial al Comunei**, și dacă vor găsi că **alesul din București** al fostului ministru de interne merită să prezideze și conducă lucrările de un milion și jumătate pentru aducerea apei, a căror licitație e fixată pentru ziua de 29 curent, să binevoiască a ni-o spune și nouă: să închidem acest ziar, devenit ne-ntrebuițos pentru viitor.

Eată acele decisiuni, reproduse ad-literam după «Monitorul Comunal»:

Furnitura fânului, (cea a paielei necesare cailor pompierilor având-o d-l ajutor de primar I. Dumitrescu).

«5). D-l Primar arată că D-l N. Stănescu antreprenorul pentru furnizarea fânului necesar cailor comunali a reclamat că comisiunea însărcinată cu primirea fânului i-a respins mai multe cară sub cuvînt că fînul n'ar fi bun și în condițiunile contractului».

«D-l Consilier Căpitan N. Marinescu membru în comisiunea de recepțiune arată că a respins numitului un număr de 11 căruțe aduse în ziua de 16 Septembrie. De oare-ce fînul nu era destul de bun și avea un miros mucegăit. În urmă însă aducînd fîn bun l'a primit pe tot opinînd a se primi și cele 11 căruțe în care nu pôte să fie mai mult ca 5000—6000 kilograme.

«Consiliul lasă această chestiune la resolvirea d-lui Primar autorizîndu-l să primească și cele 11 căruțe dacă va constata că fînul nu e absolut rău».

Căpitanul N. Marinescu este consilier numit din partea guvernului, între cei trei membrii de control ai Statului, după Legea Dobrogei.

Furnitura lemnelor

«15). D-l Primar arată că pentru procurarea lemnelor necesare pentru încălzitul cancelariilor Primăriei și ale celorlalte autorități întreținute de comună pe timp de un an cu începere de la 1 Octombrie a. c. s'z ținut până acum 7 licitațiuni la care nu s'a prezentat nici un concurent».

«D-l D. Livathinopulo a prezentat astăzi oferta înregistrată la No. 9525 prin care se angajează a furniza comunei cantitatea de 200000 kilograme lemne cu prețul de 24 lei mia de kilograme predate franco gară sau port.

«D-l Primar roagă Consiliul să se pronunțe asupra acestei oferte.

«Consiliul vedând că pentru procurarea lemnului necesare primăriei s'a ținut mai multe licitațiuni la care nu s'a prezentat concurenți.

«Vedând oferta d-lui Livathinopulo prin care se angajează a furniza Primăriei lemnele necesare cu prețul de 24 lei mia de kilograme și considerând că lemnele trebuiesc furnizate și distribuite autorităților până la 1 Octombrie a. c. recomandă administrației comunale să stăruiască pe lângă d. D. Livathinopulo să mai reducă prețul din oferta sa, și o autoriză să contracteze cu numitul pentru furnitura acelor lemne.

Lemnele de fag și carpin, ca cele furnizate, se vând în gara Constanța cu 18—20 lei tona, sau 180—200 lei vagonul. Pe Eforia Spitalelor a costat-o 240 lei vagonul, loco Techir-ghiol, la distanță de 15 kilometri de Gara Constanța.

Furnitura cărbunilor de piatră

«D-l Primar împreună cu d-nul consilier-ajutor I. Dumitrescu și Al. M. Petrescu mai declară urgența și în privința cestiunei procurării cărbunilor necesari pentru încălzitul cancelariilor tuturor serviciilor întreținute de comună în iarna curentă și pentru deschiderea unui credit necesar pentru acoperirea cheltuielilor făcute cu reparațiunile la acoperișul palatului comunal și roagă consiliul pentru rezolvarea acestor cestiuni tot în ședința de azi.

«3. Consiliul recunoscând că aceste cestiuni trebuiesc rezolvate de urgență d-l Primar arată că pentru procurarea cărbunilor necesari în iarna curentă s'a ținut mai multe licitațiuni la care nu s'a obținut nici un rezultat satisfăcător. La unele s'a prezentat concurenți pentru a furniza cărbuni turcești care sunt eliminați din întreținere

pentru încălzitul cancelariilor, iar la altele nu s'a prezentat nici un concurent, fie din cauză că pe piață nu se găsesc cărbuni, fie că nu se pot procura cu înlesnire și în timpul scurt pentru care sunt ceruți.»

«Ultima licitație va avea loc la finele lunii corente, dar până atunci simțindu-se neapărată trebuința de cărbuni pentru încălzit la școli și celelalte autorități. D-l Primar s'a adresat la agenția serviciului maritim român pentru procurarea lor. Această Agenție s'a vădit dispusă a procura o cantitate de 100—150 tone cărbuni cu prețul de 65 lei tona, acest preț fiind prea scump D-l Primar s'a oprit de la orice angajament sperând că mai târziu vor sosi cărbuni și atunci concurența va face procurarea lor mai eficientă. Cu toate acestea n'a adus nimeni cărbuni în oraș și timpul devenind cu totul rece, D-l Primar a fost silit să satisfacă primele necesități și fără a mai aștepta termenul de licitație a procurat prin bună învoială o cantitate de 8¹/₂ tone cărbuni cardiff de la D-l D. Livathinopulo cu prețul de 70 lei tona. Această cantitate nefiind suficientă până la licitație, D-l Livathinopulo a declarat prin suplica înregistrată la No. 10976 că se angajează a furniza cu acest preț întreaga cantitate de 200 tone cărbuni necesari Primăriei în iarna curentă, a cerut însă să i se comunice rezultatul în timp de 24 ore.

«Espunând acestea D-l Primar roagă Consiliul să judece împrejurările și să se pronunțe asupra ofertei D-lui D. Livathinopulo, adăugând că după încredințările multor comercianți din piață diferența de 5 lei la tonă se pierde față de calitatea superioară a cărbunilor furnizați de D-l D. Livathinopulo cu aceia a cărbunilor serviciului maritim.

«Consiliul vedând că timpul e prea înaintat pentru a se aștepta noul termen de licitație.

«Vedând că la licitațiunile ținute până acum nu s'a obținut nici un rezultat.

«Vedând că în comerțul de cărbuni e o stagnație generală

care nu permite a se prevedea aducerea lor în cantități suficiente în oraș din care cauză prețul lor tinde spre urcare iar nu spre scădere.

«Aprobă oferta D-lui Livathinopulo și autoriză pe D-nul Primar să contracteze cu numitul aprovizionarea cărbunilor necesari în iarna curentă 1900—901 cu prețul de 70 lei tona.

Câte-va constatări acum.

D-l Livathinopulo nu este admis a concura la furniturile armatei. D-l Livathinopulo n'a adus nici aduce din străinătate cărbuni, fiind un simplu speculant local; d-sa a cumpărat cărbuni de la serviciul maritim român 150 tone cu 60 lei tona pe care îi revinde cu 70 lei publicului, cum am scris și în alt număr, protestând contra serviciului maritim român pentru favoarea acordată.

Serviciul maritim vinde orașului întreg cu 60 și 65 lei tona, iar autorităților cu 50 și 55 lei tona. Ni s'a spus de o persoană oficială că au fost oferiți și Primăriei cu acest preț, dar n'a voit a'i primi, sub cuvânt că n'ar fi bun.

D-nu Gamba marele engrosist de cărbuni din toată țara, singurul comerciant care a adus anul acesta un vapor de cărbuni în Constanța sunt vre-o 10—15 zile, îl vinde în detaliu din deposit cu 60 lei tona, cărbuni Cardiff ca și ai serviciului maritim.

D-nii Miniștri, cărora adresăm acest articol, pot verifica în București, prin telefon, la autoritățile respective, afirmările noastre.

Cerceteze și vor constata că comuna a fost păgubită, sub pretecestul unei urgențe nejustificate, cu 4000 de lei, de la singure aceste două articole, *al lemnului și al cărbunilor*, și judece, dacă actuala administrație comunală, *creațiunea exclusivă a ministerului precedent*, — aleșii orașenilor, în număr de 4, nu se duc la ședințe — merită să conducă marile întreprinderi proiectate la comuna Constanța.

P. Grigorescu

Justiția Civilă și Justiția Militară

(Urmare)

Cum că s'ar aduce un mare rău intereselor armatei, cred că nu poate să fie drept, căci nimeni nu cere a se distruge totul și a face ceva nou, pe baze noi, dar se cere o îndreptare, o perfecționare a tuturor cestiunilor, cari într'un decurs de 20 ani. adecă de la 24 Mai 1881, când s'a promulgat Codul de Justiție Militară, au întâmpinat serioase dificultăți în executarea lor sau au dat naștere la interpretăți deosebite, bine înțelese după părerile diferiților judecatori militari provisorii.

Deși procedura, competența justiției militare și civile, pare a se inspira de la aceleași principii fundamentale, totuși diferențele sunt destul de mari.

Un tribunal militar, Consiliul de Răsboiu, judecă atât crimele cât și delictele, pe când în justiția civilă sunt curtea cu juri într'un cas și tribunalele corecționale în altul. Nu ar fi nimic de dis contra principiului că: *«militarul și mai ales ofițerul trebuie să fie judecat de egalii săi semenii săi»* căci aceștia înțeleg, poate, mai bine faptele, fiind și ei supuși aceluiași legi și nici nu pot fi judecați de inferiori, de orice disciplina trebuie respectată și principiile ei, mai ales când sunt moderate, trebuie să fie observate.

Acest principiu este însă foarte bun, dacă în aplicațiunea lui nu ar întâmpina nenumărate pedici și chiar neasemănări de felul cum se execută. De ce să cerem de la niște militari, cari toată ziua nu fac de cât slujba de cazarmă, propagă disciplina, fac administrațiune militară, să fie aceiași cum sunt judecătorii civili pricepuți, cu studii speciale, feriți de ori-ce idee, care să influențeze asupra felului lor de a judeca.

Precum o parte a omenirei este judecată de oameni speciali, cari și dau seama de înalta lor misiune și de răspunderea morală ce și asumă, aplicând pedepsele, așa s'ar cuveni ca și militarii să fie judecați tot de militari, bine înțe-

les, dar dintre aceia, cari să priceapă mai bine codul Justiției Militare, să cunoască interpretarea Codului și Procedurii Penale, comun, sau cel puțin să știe dacă mai sunt alți autori de drept sau alte legi afară de Codul Justiției Militare și cum trebuie ca acestea să fie aplicate. Ei bine aceste cunoștințe speciale, lipsesc cu desăvârșire și ceia ce este mai grav, este că lipsesc chiar aceluia, cari sunt chemați a face instrucțiunea unei afaceri, adică *raportorul*, sau a susține acuzațiunea cum este *comisarul regal*; acestor magistrați le incumbă obligațiunea de a da la lumină, a pregăti actele, a face cercetările, a aplica diferitele dispozițiuni din Codul Justiției Militare sau codului penal și de cunoștințele serioase ale cărora depinde în cele mai multe cazuri soarta unui om; deci cunoștințe juridice speciale sunt indispensabile raportorului și comisarului regal.

Felul cum se aleg acești magistrați este cunoscut de toți, nu li se cere nici un titlu special, nici o școală deosebită și ori care căpitan poate fi raportor sau comisar, după bunul plac al superiorilor și protectorilor, iar la discrețiunea acestora este lasată aprecierea dacă un individ mai trebuie să trăiască nepătat în Societate sau să fie șters moralmente dintre al săi. Din practică dar, se vede că militarii și îndeplinesc foarte greu misiunea aceasta, fără a fi preparați în direcțiunea ce li se oferă sau ce solicită.

(Va urma)

Camera de Comerț

Domnule Redactor,

Fiind dintre aceia cari dau o deosebită importanță presei, mi permit Domnule Redactor a aduce prin aceste rânduri care-cari rectificări și deslușiri asupra celor scrise de D-voastră în No. 353 al stimabil D-v. și relativ, la Camera de Comerț din localitate, și aceasta, cu atât mai mult, că mă simt dator de a face aceasta, ca unul ce pot fi în măsură să

cunosc lucrul în deplină cunoștință de cauză.

Mai întâiu de toate, aflați domnule Redactor că în serviciul Camerei noastre, cu toată aglomerarea de lucrări ce avem, nu sunt de cât doi funcționari salariați; — iar în serviciul bursei nu este de cât unul singur, care face serviciul și la obor; afară de aceasta mai servim o diurnă de 50 lei unui comisar și o altă diurnă prevădută de lege, delegatului Camerei de Comerț în Comitetul bursei; ceilalți membrii, după cum se scie, fac serviciul în mod onorific.

De asemenea, Domnule Redactor, țin să mai adaog că mobilierul Camerei, este destul de modest și că de aproape de doi ani, de când am onoarea de a face parte din biroul Camerei, acest mobilier n'a avut trebuință de vre-o reparație; așa că *«uzarea»* despre care se vorbește în articolul D-v. n'a avut loc.

Cât privește lucrările efectuate de această Cameră, D-voastră singuri, ați avut, în atâtea rânduri, ocași, de a ne aduce laude pentru activitatea noastră; activitate care, judecată după rezultatele obținute, a fost încoronată de succese; căci mai toate dorințele noastre, au fost îndeplinite sau sunt pe cale de a fi îndeplinite de autoritățile în drept.

Așa au fost: înființarea bursei, lărgirea digului la port, punerea în aplicare a legii monetare, încheierea aranjamentului provisoriu cu Turcia, impunere de taxe vamale a pietrei brute, chestiunea meseriașilor, modificarea legii falimentelor etc. etc. sunt atâtea cestiuni în cari Camera noastră de Comerț a intervenit la timp, resolvindu-le într'un mod favorabil comerțului și industriei noastre, și cari, parte din ele, au fost deja rezolvate în sensul vederilor noastre; iar parte sunt pe cale de a fi tranșate în același sens.

Chiar în timpul din urmă, mersul lucrărilor noastre și-ar fi continuat cursul lor regulat, dacă n'ar fi intervenit descomplectarea comisiunii permanente a Camerei; comisiune care fiind din nou reconstituită, chiar în cursul acestei luni și va începe lucrările.

Așa în primul rând avem modificarea tarifului vamal în vederea convențiilor viitoare; cestiune de mare importanță, pentru care am avut nevoie de oare-cari date, pe temeiul cărora, acum studiez un ante proiect pe care 'l voi prezenta comisiunii respective.

Acestea fiind Domnule Redactor, deslușirile pe cari aveam a le da în privința modului de funcționare al Camerei noastre de Comerț, precum și în ce privește activitatea ei, sper că veți vine-voi a le insera spre restabilirea adevărului.

Primiți, Domnule Redactor încredințarea osebitei mele stimi.

Ión Berberianu.

Mulțumiți de atențiunea ce ni s'a dat, facem cu plăcere loc în timpinării de mai sus a d-lui Vice-președinte al Camerei noastre de Comerț, rugând pe d-l I. Berberianu, să facă a se publica prin Buletin toate lucrările Camerei, ca lumea să știe cine și cum se lucrează acolo, mai mult de cât pôte afla din scurtele dări de seamă ce putem face câte odată prin ziarul nostru.

P. G.

Informațiuni

Se știe că în urma fuziunii celor două grupări politice a conservatorilor bătrâni și tineri, cari au dat ministerul actual, sub președinția d-lui P. P. Carp. clubul *Constituționalilor* sau *Junimiștilor*, cum s'au numit conservatorii tineri de la Societatea literară «Junimea» din Iași, a încetat de a mai fi, membrii ei trecând la vechiul club conservator.

Acum au încetat, la 15 curent, ziarele *Constituționalul* și *Timpul*, ale celor două grupări, dând naștere ziarului *Conservatorul*, singurul organ oficial al ministerului actual pus sub direcțiunea d-lor *Iacob Negruși* și *Anghel Dumitrescu*, având de prim redactor pe d-l *C. C. Bacalbașa*, atât de cunoscut și iubit de Constanțeni.

Urăm viață lungă noului confrate.

Girant responsabil, N. Călugăreanu.

După cum am prevedut și era de dorit, s'a făcut arangiamentul cu Banca Națională în privința vinderei titlului de 4 milioane ce Statul are în Constituirea Băncii. Cele 8000 acțiuni ce se vor emite vor fi cumpărate de acționarii Băncii pe prețul de 1850 lei acțiunea pentru care Statul va încasa peste 15 milioane lei, atât de necesară în nevoia ce Statul are acum. Cu această ocazie s'a prelungit privilegiul Băncii încă pe 8 ani viitori după anul 1912, cu condiție ca Banca să dea Statului pe acei 8 ani 30% din beneficiile sale, în loc de 20% cât da acum și până atunci.

Ziarul «Serviet» ce apare în Constantinopol, publică informația că D. Doctor N. Sadoveanu medic primar al spitalului Constanța, în urma lucrărilor științifice prezentate la Academia Imperială de medicină din acel oraș, în ziua de 10 Decembre a fost proclamat în unanimitate ca membru.

Felicitările noastre cele mai călduroase iubitelui nostru medic pentru distincțiunea meritată.

D-na Benderli cu fiul, mulțumesc tuturor prietinelor și cunoscuților cari au bine-voit a lua parte la durerea ce au încercat prin pierderea iubitelui lor soț și părinte Dimitrie Benderli, înmormântat la 8 curent, rugându-i să bine-voiască a-l scuza că n'a putut comunica în parte fie-căruia această a lor grațitudine.

Rugăm pe d-l prefect să intervie la primărie în chestia iluminatului electric, spre a nu ne pomeni într'o bună dimineață cu cine știe ce prăpastie săpată comunei. Se vorbește despre 700.000 lei, prețul unui angagiament făcut de primar.

Ceea ce se face acum, chiar funcționând acest iluminat cu cheltuială numai de lefuri aproape 1000 lei lunar, plus apa și combustibilul, spre a se ilumina numai piața Ovidiu cu 3 lămpi și a gării cu 2, iar dintre particulari numai casa d-lui primar, a d-lui procuror și a comerciantului Ciprut, plus Clubul Tinerimii și Ovidiu, plătind câte 25 lei pe lună, mi se

pare; primarul actual bagă comuna în fundul pământului după cum vom dovedi în alt număr.

SPECIALITĂȚILE

Farmacistului Ion Berberianu — Constanța

Goudron China Berberianu. Cunoscut fiind de totă lumea, atât efectele sigure ale goudronului în afecțiunile organelor respiratorii, cât și acele ale cōjei de china în contra maladiilor cari produc slabirea organismului, este natural ca *Goudronul China Berberianu*, adică medicamentul ce conține atât principii, activi ai goudronului cât și ai cōjei de china, să fie remediul cel mai sigur ce se poate întrebuința în contra *tusei, catarheler bronchiale și devesică, bronhitei, astmei etc.*; Sticlă 2 lei 50 b.

Prafuri contra guturaiului «Berberianu». Fac că prin simplă prisarea lor, guturaiul cel mai rebel să înceteze.

Cutia 1 leu.

Hârtie chimică Berberianu. Este cel mai bun emblastru ce se pôte întrebuința contra tuturor durerilor reumatismale ca: durerea de mijloc și de spate, dureri de siale, podagra, dureri de iritațiunii ale pieptului, nevralgii etc.; asemenea se mai pôte întrebuința cu succes la *arsuri, bōle de rinichi, strivituri, degerături, boale serofuloase, scrintituri etc.* Ruloul 1 leu.

Utura de pește de Norvegia pros-petă de anul acestă se vinde cu 4 lei (albă) și 3 lei 50 bani (galbenă).

Un bogat asortiment de *Parfumerie* și *Săpunărie* străină și indigenă.

Deposit central:

Farmacia BERBERIANU — Constanța

La TIPOGRAFIA «AURORA» se găsește de vânzare:

Tabele de recensământul tinerilor.
Tabele de rechiziții militare după toate modelele.

Interogatorii pentru supuși străini și toate imprimatele necesare autorităților.

Asemenea se găsește de vânzare **Borderouri de obor** cu 60 bani carnetul.

PENTRU JUDECATORIA COMUNALA

100 citațiuni cu dovezi . . .	1 leu
100 procese de lăsarea citațiilor la domiciliu . . .	1—30
100 cărți de judecată . . .	2—20
100 cărți de împăcaciune . . .	2—20
100 Extracte după cărțile de judecată sau împăcaciune	1—50
1 Registru de trecerea cărților de judecată a 100 file	1—50
1 Registru de sorocirea proceselor de 100 file . . .	2—

Tipografia «AURORA» Frați Grigoriu Constanta